

СИСТЕМА СУБ'ЄКТІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ В УКРАЇНІ

Анна Олександрівна ЧАНЦЕВА,

*аспірант відділу організації освітньо-наукової
підготовки Харківського національного
університету внутрішніх справ
<https://orcid.org/0009-0009-2065-0362>*

В Україні, лівова частка діяльності з нагляду за актуальним станом безпеки дорожнього руху, а також ключові функції та повноваження щодо втручання у правове регулювання процесів, пов'язаних із належним дотриманням безпеки дорожнього руху усіма його безпосередніми учасниками та пряма взаємодія з ними, покладається здебільшого на два міністерства виконавчої гілки державної влади.

А саме мова йде про Міністерство внутрішніх справ України та Міністерство інфраструктури України. Потрібно зауважити, що ролі обох цих міністерств хоча і є взаємопов'язаними і в даному контексті перебувають у тісній залежності одне від одного, все ж таки є принципово різними.

Наприклад, констатуємо, що саме Міністерство внутрішніх справ України в особі підпорядкованих йому внутрішніх структурних підрозділів відіграє ключову роль у сфері здійснення практичної взаємодії з усіма без винятку учасниками дорожнього руху, а також має надану державою (законодавством) монополію на розслідування усіх правопорушень, вчинених на дорогах та на притягнення винних осіб до адміністративної або кримінальної відповідальності.

В додаток до цього зауважимо, що саме підрозділи патрульної поліції здійснюють безпосереднє регулювання дорожнього руху, проводять моніторинг чинного стану безпеки дорожнього руху та ініціюють ті чи інші, необхідні міри для подальшого вдосконалення стану безпеки дорожнього руху в Україні.

У той же час структурні підрозділи Міністерства інфраструктури України здійснюють допоміжні, але також доволі важливі функції, які полягають перш за все у матеріально-технічному забезпеченні дорожнього руху в державі, здійснення своєчасних ремонтів дорожнього покриття, будівництва нових доріг тощо.

Окрім цього, підрозділи Міністерства інфраструктури України займаються вивченням та аналізом характерних особливостей актуального стану дорожнього руху в Україні та час від час вносять через Кабінет Міністрів України до Верховної Ради законопроекти, які покликані збільшити пропускні можливості дорожнього руху в Україні або підвищити рівень безпеки дорожнього руху на тих чи інших ділянках.

Ми повністю визнаємо той факт, що виборні органи місцевої влади (місцевого самоврядування) мають значний ступінь впливу на безпеку

дорожнього руху у своїх відповідних громадах. Інструментів реалізації їх впливу, як відомо, є декілька.

З-поміж іншого, органи місцевого самоврядування, зокрема як місцеві і селищні ради, так і виконавчі комітети даних рад, відповідно до норм і приписів чинного законодавства України, мають широкі права та можливості щодо контролю над дотриманням стану доріг у межах своїх територіальних громад, схвалюють чи відхиляють фінансування будівельних чи відновлювальних робіт на автошляхах і дорожніх розв'язках, які територіально перебувають у межах адміністративної компетенції цих територіальних громад.

Також місцеві територіальні громади доволі часто мають широкі повноваження на видачу дозволів на встановлення камер відеоспостереження на тих чи інших ділянках дорожнього руху, а також на встановлення дорожніх знаків та розміток тощо.

Фактор плідності та успішності спільної взаємодії патрульної поліції зі структурними підрозділами Міністерства інфраструктури та з органами місцевого самоврядування по всій території України, є надзвичайно важливим у контексті гарантування державою високого рівня безпеки дорожнього руху в державі.

Відмітимо, що без наявності належного рівня взаємодії між цими державними відомствами безпека дорожнього руху в Україні буде постійно знаходитися під значним ризиком, адже наявні та потенційні проблеми у сфері дорожнього руху будуть або взагалі не вирішуватися та ігноруватися державними структурами, або ж будуть вирішуватися дуже довго, тим самим створюючи зайву небезпеку для усіх учасників дорожнього руху.

Тобто, іншими словами, ми визначаємо взаємодію (її плідність) з органами місцевого самоврядування патрульної поліції України, як органу державної влади зі спеціальною компетенцією на здійснення контролю за безпекою дорожнього руху, Міністерства внутрішніх справ України у цілому, Міністерства інфраструктури України, Кабінету Міністрів України та інших центральних органів виконавчої влади, як один із ключових критеріїв, які у значному обсязі впливають на рівень ефективності функціонування безпеки дорожнього руху в державі.

Поруч із цим необхідно підкреслити, що окрім важливості ефективної взаємодії між внутрішніми структурними підрозділами Міністерства внутрішніх справ України, органами місцевого самоврядування та Міністерства інфраструктури України, існує ще один критичний елемент впливу на рівень (стан) безпеки дорожнього руху в країні.

Таким елементом вчені-дослідники даної адміністративно-правової проблематики, а також фахівці у сфері державного управління вважають ефективність (практичну результативність) самих міністерств і їх структурних підрозділів.

Тобто мається на увазі, що значна частина безпеки дорожнього руху в Україні знаходиться у прямій залежності від того, наскільки компетентними та своєчасними є працівники патрульної поліції у сфері здійснення своїх безпосередніх повноважень з регулювання дорожнього руху та щодо притягнення порушників до відповідальності.

Адже на основі чималої кількості наукових досліджень, проведених як вітчизняними, так і зарубіжними науковцями, було доведено, що патрульна поліція, а також органи підтримання правопорядку в цілому, мають діяти з високим рівнем реальної ефективності задля того, аби усі без виключення суб'єкти суспільних правовідносин (у даному випадку – учасники дорожнього руху) мають чітко та недвозначно усвідомлювати, що внаслідок порушення ними тих чи інших правил дорожнього руху, встановлених державою, вони неодмінно понесуть покарання за такі дії.

Але в той же час вони також мають усвідомлювати, що патрульна поліція є прозорим та справедливим підрозділом органу державної влади, який діє відкрито, не проявляє терпимість до проявів корупції та здійснює адміністративне або кримінальне переслідування лише тих осіб-учасників дорожнього руху, які дійсно вчинили правопорушення і роблять це лише в тому обсязі, як того вимагає чинне законодавство.

Стверджується, що для успішного здійснення патрульною поліцією вищенаведених функцій, вона потребує суттєвих якісних удосконалень з боку держави.

Зокрема, подібне вдосконалення, на наш погляд, має відбуватися як у законодавчій площині, шляхом розширення обсягів повноважень патрульних поліцейських під час безпосереднього виконання ними своїх професійних обов'язків, так і у матеріально-технічній та фінансовій площинах, шляхом збільшення грошового забезпечення працівників патрульної поліції, надання їм більш розвинутого та досконалого оснащення тощо.

Усе це, як на нашу думку, так і відповідно до тез і тверджень значної кількості вітчизняних та зарубіжних дослідників і науковців, зможе рішучим чином змінити актуальний стан якості здійснення патрульними поліцейськими України своїх безпосередніх функцій у сфері нагляду за дотриманням безпеки дорожнього руху усіма учасниками цього руху, а також у контексті ефективного переслідування ними та притягнення до адміністративної та кримінальної відповідальності за вчинені ними правопорушення під час здійснення дорожнього руху.